

Ilija Musa: MEDIJSKO PRAVO, sloboda izražavanja u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj, Školska naklada d.o.o., Mostar, Mostar, 2017., 615 str.

Dr. sc. Ilija Musa, docent Sveučilišta u Mostaru, priredio je i objelodanio izuzetno zanimljivu znanstvenu knjigu **Medijsko pravo, sloboda izražavanja u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj**, u nakladi „Školske naklade d.o.o.“ iz Mostara, u impresivnom kvalitetnom volumenu od 615 stranica teksta. Autor je sveučilišni docent na predmetima s područja medijskog prava i teorije masovnih medija Sveučilišta u Mostaru. Autor je bojnih znanstvenih i stručnih radova te voditelj, koordinator ili suradnik na različitim znanstvenim projektima iz područja masovnih medija i medijskog prava.

Jedan od osnovnih pojmova u analizi svakog komunikacijskog sustava jest sloboda medijskog izražavanja. Zato je sasvim razumljivo da se bez određivanja pojma što je sloboda medijskog izražavanja ne može započeti bilo kakva ozbiljna medijska i komunikacijska analitička i stručna rasprava. Medijska komunikologija, kao izrazita dijalektička teoretska i praktična znanstvena disciplina, uvijek u svojim analizama polazi od zatečene povijesno moguće prakse ljudskog komuniciranja. S medijske točke gledišta uvijek je problem slobode medijskog izražavanja (osobni ili društveni) sadržan u određivanju općeg medijskog inputa cijelog komunikacijskog procesa na putu ostvarivanja i utvrđivanja osobne ili društvene vrijednosti medijske informacije. Uvijek se, s aspekta slobode medijskog izražavanja, postavlja temeljno komunikološko pitanje, je li medijska informacija istinita i vjerodostojna? S gledišta slobode medijskog izražavanja nužno je profesionalno odgovoriti koju i kakvu medijsku informaciju posredovati u medijskom prostoru? Tko je medijski mjerodavan da odredi što je sloboda medijskog izražavanja? O svim tim odlučujućim pitanjima slobode izražavanja, sinkronijski i dijakronijski analizira autor knjige dr. Ilija Musa, na sustavan, principijelan, komunikološki te medijski metodološki i pravno-normativni način. Medijsko pravo, kako navodi autor, se temelji na slobodi medijskog izražavanja koje podrazumijeva pravo traženja, širenja i primanja

informacija u slobodnim izražajnim medijskim prihvatljivim granicama kako za pojedinca tako i za čitavu društvenu zajednicu na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne medijske komunikacije. Autor je knjigu namijenio studentima novinarstva i komunikologije, kao pedagoško-instruktivno štivo, te svim stručnjacima koji izučavaju medijsko i komunikološko područje, a posebno pravnicima i komunikolozima koji sustavno izučavaju slobodu medijskog izražavanja u Bosni i Hercegovini kao i u Republici Hrvatskoj (Case study) s aspekta slobode medijskog izražavanja i razvoja ljudskih prava te svih oblika slobode medijskog izražavanja. Prezentirana knjiga čitateljima otvara nove horizonte slobodnog medijskog izražajnog diskursa. Sloboda izražavanja je povijesna težnja svakog novinara, medijskih institucija i svih građana u suvremenom demokratskom i pluralističkom inkluzivnom informacijskom društvu.

Prezentirana knjiga je u sadržajnom smislu, uz predgovor i uvod, strukturirana u (14) četrnaest zasebnih temeljnih poglavlja: (1) «Povijesni pregled ljudskih prava i sloboda»; (2) »Sloboda izražavanja u međunarodnim dokumentima»; (3) »Pravna standardizacija slobode izražavanja u medijima»; (4) » Društvena odgovornost javnih medija»; (5) »Cenzura»; (6) »Zabrana govora mržnje»; (7) »Politička debata u medijima»; (8) »Medijsko djelovanje i zaštita maloljetnika»; (9) »Pristup informacijama javnih tijela»; (10) »Pravo na privatnost»; (11) »Zaštita ugleda i časti»; (12) »Pravo na ispravak i odgovor»; (13) »Autorsko pravo»; i (14) »Medijska samoregulacija i novinarski kodeksi«. Knjiga u nastavku sadrži zanimljive stručne priloge koje autor ove vrijedne knjige naziva »Dodatci« (od str. 299. do str. 404.). U sadržajnom smislu knjiga sadrži, po osobnom izboru autora, 105. izvora »Literature«, 66. izvora »Legislative« i 39. dokumenata »Sudske prakse« (od str. 585. do 603.) te pojmovno kazalo i biografski zapis o autoru.

Za čitatelje, medijske djelatnike, novinare i sve sudionike medijske komunikacije, posebno je zanimljivo zaključno poglavlje (14) »**Medijska samoregulacija i novinarski kodeksi**« koji su komparativni za dvije susjedne države (Repu-

blika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska). S komunikološkog i pravnog aspekta izloženo gradivo je višestruko zanimljivo za razumijevanje i reguliranje slobode medijskog izražavanja koje će omogućiti građanima medijsku komunikaciju po komunikološkom modelskom principu **»svi, sa svima, o svemu, potpuno, argumentirano i osobno odgovorno«**, što je temeljni cilj autorskog nastojanja da se ostvari ideal slobodnog medijskog izražavanja u teoriji i praksi suvremenog medijskog komuniciranja.

Možemo komparativno zaključiti, analizirajući medijsko pravo Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, da svaka država normira i određuje svoj poseban sustav javnog komuniciranja (medijsku komunikaciju). No, svaka država ima svoje posebnosti (novinarske kodekse) ali se, što je vrijedno istaknuti, u njima nalaze i zajedničke opće odrednice koje poštuje cijeli civilizirani svijet medijske demokracije, koji zagovara slobodu medijskog izražavanja

na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne medijske komunikacije.

Slobodni smo, na temelju svega iznesenog, ovu vrijednu knjigu preporučiti novinarima i svim medijskim djelatnicima, a posebno studentima novinarstva i komunikologije, kao i svim čitateljima, koji u užem ili širem smislu izučavaju medijsko pravo i medijsku komunikologiju.

Primljeno: 2018 – 04 – 21

Red.prof. dr .sc. Mario Plenković
*Sveučilište u Mariboru, Fakultet za elektrotehniku,
računarstvo i informatiku,
Inštitut za medijske komunikacije & Alma Mater
Europaea – ECM, Maribor, Slovenija /
University of Maribor, Faculty of Electrical Engi-
neering and Computer Science,
Institute of Media Communications & Alma Mater
Europaea – ECM , Maribor, Slovenia*